

NÉMET NYELV ÉS IRODALOM

(Anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi nevelési-oktatási forma)
1–4. évfolyam

A magyarországi német nemzetiség számára a nyelv és a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. A már évtizedek óta érzékelhető előrehaladott asszimilációs folyamat következtében megnőtt a nevelési és oktatási intézmények szerepe a nyelv, a kultúra és az identitás továbbadásában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és képességekre kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkor személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé.

Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A nemzetiség nyelvén felkínált nevelés és oktatás épít arra, hogy a nemzetiséghez tartozók ezzel a lehetőséggel minden életszakaszban élhessenek.

A nyelv magas szintű birtoklása, a helyi nyelvjárások és szokások ápolása, a történelem és jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése. A nemzeti és európai szintű oktatáspolitikai célkitűzéseken kívül a mindennapok gazdasági, kulturális és privát életterületeinek egyre szorosabb összefonódása is bizonyítja, hogy életünk Európában több nyelv ismeretét követeli meg. A hazai nemzetiségek számára ez meghatározó jelentőséggel bír, hiszen éppen az iskoláztatás révén lehetőségük van két anyanyelv használatára. Figyelembe kell venni ugyanakkor, hogy a már említett asszimiláció következtében az oktatási intézmények egyáltalán nem vagy alig építhetnek a tanulók otthonról hozott nyelvi ismereteire. Az oktatás eredményességének érdekében ennek a megváltozott helyzetnek tükröződnie kell a fejlesztendő kompetenciákban és a közműveltségi tartalmakban is.

A nemzetiségi nyelv és irodalom feladata–többek között–az „elvesztett” anyanyelv visszaadása. Ez meghatározza az oktatás szemléletét: az anyanyelvi nevelésnek és oktatásnak élnie kell az idegen nyelvi oktatás eszközeivel a fejlesztési területek, a módszerek és közműveltségi tartalmak terén.

Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók életkoruknak megfelelő szinten birtokolják a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát, és képessé váljanak annak gyakorlati alkalmazására. Szövegértési és szövegalkotási tudásuk lehetővé teszi azt, hogy önállóan és másokkal együttműködve képesek a verbális és nem verbális kommunikáció tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére és feldolgozására. Mindezek birtokában képessé válnak a másodlagos jelentések felismerésére és reflexiójára. Az anyanyelvi és irodalmi nevelés elválaszthatatlan egységet alkot. Az irodalmi nevelés azonban nemcsak az irodalmi alkotásokon keresztül történő ismeret- és értékközvetítést, illetve az olvasóvá nevelést jelenti, hanem a különböző közismereti témákon keresztül az élet és a környezet alapvető kérdéseivel való szembesítést is; így biztosítva a kultúra folytonosságát és folyamatos megújulását, a társadalmi problémák megértését és átélését, az én és a másik közötti különbség megfogalmazását és tiszteletben tartását. Az irodalmi alkotások és a közismereti témák együttesen fejlesztik az emlékezetet, az élmények feldolgozásának és megőrzésének képességét, hozzájárulnak ahhoz, hogy a diákokban megteremtődjön a hagyomány

elfogadásának és alakításának párhuzamos igénye.

A német nyelv és irodalom tantárgy számos ponton kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom, az idegen nyelv, a művészetek, az ember és társadalom és az informatika műveltségi területek tartalmához és céljaihoz.

1–2. évfolyam

Az általános iskola alsó tagozatán a német nyelv és irodalom tantárgy elsődleges célja a német nyelvű kommunikációs képességek fejlesztése, és az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátítása. Az anyanyelvi képességek fejlesztése nem csak cél, hanem eszköz is a személyiség harmonikus fejlődéséhez, a kognitív és érzelmi fejlődéshez, valamint mindezek katalizátora is egyben.

Az anyanyelvi nevelésnek kisiskolás korban is alapvető szerepe van a kulcskompetenciák kialakításában, fejlesztésében, mert erre építve, ez által válik lehetővé a kultúra aktív befogadása, a társas-társadalmi érintkezés, az identitás kialakulása, az önálló ismeretszerzés és a tanulás.

A német nyelv és irodalom tantárgy további fontos feladata a szóbeli és az írásbeli kommunikáció önálló és kreatív, integrált használatának elsajátításához szükséges alapvető képességek intenzív fejlesztése, a modern társadalom különféle színterein gyakorolt nyelvhasználati módok tanítása, illetve a nyelvhasználat változatos, adekvát, tanulói tevékenységekre épülő, folyamatos gyakoroltatása.

A kor szükségleteinek és a társadalom elvárásainak megfelelően tehát az alsó tagozaton a tantárgy középpontjába a kerettanterv–mint kiemelt területet–a beszédképesség, az olvasás-szövegértés képességének fejlesztését helyezi. Hangsúlyozni szeretnénk, hogy az olvasás és az írás képességének elsajátítása kulcs az önálló tanuláshoz, a szaktantárgyak német nyelven történő tanulásához, majd pedig a boldoguláshoz a mindennapi életben.

A kisiskolások az iskolai tanulmányaik megkezdésekor különféle szinten birtokolják és használják a német nyelvet. Az első iskolai években a nemzetiségi tanító feladata nem az elméleti rendszerezés, hanem a változatos és egyre magasabb szinten történő gyakoroltatás a különféle kommunikációs helyzetekben, illetve a szorongásmentes, motivált nyelvi fejlődési környezet megteremtése. A játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőséget teremtenek a nyelvi tudatosság, a kreativitás, a másik megértésének igényére, a képességek fejlesztésére.

Az irodalmi nevelés elsődleges feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához kisiskolás korban a szövegolvasáshoz kapcsolódó szövegelemző és értelmező együtt gondolkodás, a saját gondolatok kifejtése, egymás véleményének megismerése, valamint az esztétikai, erkölcsi értékek felfedezése, érzelmileg is megalapozott befogadása nyit utat. Mindez komoly hatást gyakorolhat az érzelmi élet, az önismeret és a társas kapcsolatok fejlődésére.

A különféle kommunikációs helyzetekhez kapcsolódó tevékenységek kedvező feltételeket teremtenek az önálló tanulás képességeinek célirányos fejlesztéséhez, az ismeretfeldolgozás technikáinak megismeréséhez és gyakorlásához.

A gyerekek az iskolába lépés előtt –szerencsés esetben– először a szűkebb környezetükben, majd az óvodában sajátítják el a német nyelvet. A tantárgy feladata ennek a többnyire passzív nyelvtudásnak a formálása, a nyelvi tudatosság fejlesztése.

Az 1–2. évfolyam legfontosabb feladata az olvasás és az írás megtanítása, amely egyben a további anyanyelvi nevelés alapja is. Az olvasás és az írás életkornak megfelelő tudása nélkül elképzelhetetlen a tantárgyakban való továbbhaladás.

Az anyanyelvi nevelés területeit arányosan kell fejleszteni, s el kell érni, hogy a különböző területek képességfejlesztése és ismeretanyaga egységet alkosson. Kiemelt feladat

a szókincs gyarapítása, a használt szavak jelentés rétegeinek, stílusértékének és különféle használatainak a megismertetése és tudatosítása, mert az anyanyelvi kommunikáció egyik feltétele a szókincs árnyalt ismerete.

A gyermeki spontán alkotóképességre és a játék örömeire alapozva kell a legkülönbözőbb tevékenységformákkal a hétköznapiakban gyakori szövegműfajok tudatos és kreatív használatára nevelni.

Az önálló tanulás képességének megalapozásához szükséges a tanulók önálló, kreatív és magabiztos feladatvégzésének kialakítása és bátorítása. Ennek legfőbb eszköze a folyamatos, egymásra épülő és differenciált egyéni vagy csoportos tevékenységtípusok bevonása a pedagógiai folyamatba. Ugyancsak fontos az egyéni tanulási stílus alakulásának támogatása, a hatékony tanulási szokások megerősítése. Ösztönözni kell a tanulókat arra, hogy a tanórán és azon kívül is használják a különféle forrásokat.

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 65
Tanulási eredmények	A hangok érthető artikulációja, helyes kiejtés. Mondatok, szövegek olvasásakor, memoriterek elmondásakor a hanglejtés, a hangsúly helyes alkalmazása. Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Érthető, artikulált beszéd, helyes kiejtést alkalmazásának kialakítása a mindennapi beszédben. Utasítások, közlések megértése, a beszédhelyzethez igazodó válaszadás. A beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi magatartás kialakítása. Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése. Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója, korrigálása. Az értő hangos és néma olvasás, a megértés szóbeli és írásbeli alkalmazása. Az életkornak megfelelő irodalmi és közismereti szövegeket hangosan és némán, értően olvasni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.		
Fogalmak	Hangsúly, hanglejtés, ritmus, szöveg, információ, cselekmény.	
Javasolt tevékenységek	Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. A szöveg lényegi információit megnevezni; képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni. Kijelentő, kérdő és felszólító mondatokat helyesen képezni és hangsúlyozni. Képeket és szemléltető anyagokat egyszerű nyelvi	

	kifejezőeszközökkel megnevezni. Lírai, elbeszélő szövegeket előadni. Szerepjátékot alakítani.
--	---

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Javasolt óraszám: 32
Tanulási eredmények	A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció és írástechnika. Esztétikus íráskép kialakítása. Két vagy több mondat összekapcsolásával a gondolatok kifejeztetése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Rendezetten, a német írásmódnak megfelelően írni. A szöveg tárgyát, eseményeit irányított kérdések alapján, egyszerű nyelvi kifejezőeszközökkel visszaadni. Egyszerűbb szöveg tartalmát megadott szempontok alapján összefoglalni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben röviden, érthetően megnyilatkozni. A feladat megoldása során keletkezett eredményeket ismertetni. Véleményt formálni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértésének, valamint elutasításának hangot adni.		
Fogalmak	Betű, hang, írásjegy, nagybetű, kisbetű, szó, mondat, szöveg.	
Javasolt tevékenységek	Adott témát kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel összefoglalni. Egyszerű szöveget kiegészíteni. Mondatokat és rövid szövegeket lemásolni. Drámajátékban szerepet alakítani.	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 15
Tanulási eredmények	Játékos tanulásszervezési feladatokkal tanulási stratégiák kialakítása. Az önálló tanulás első lépéseinek megalapozása hagyományos és nyitott oktatási formák módszerein keresztül. Az információhordozók és az információs média használata. Az információk rögzítése és rendszerezése, illetve bemutatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A szókincset a tanult technikákkal (szó-vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni. Írott, bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint megjelölni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok, taneszközök és szokásos tanulássegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni.		
Fogalmak	Információ, szókártya, rendszer.	

Javasolt tevékenységek	Új lexikai anyaghoz szókétyákat készíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nytott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.
-------------------------------	---

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 123
Tanulási eredmények	Szókincs és ismeretek elsajátíttatása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán. Az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben, páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása. A szókincs aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. Megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Dicséretet/jókívánságot, valamint részvétet/sajnálatot kifejezni. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni.		
A. Személyes életvitel: A tanuló személye, rokoni kapcsolatok: Bemutatkozás, ismerkedés. Családtagok és a személyekhez kapcsolódó tevékenységek. Napirend. Test és testápolás. Ruházat.		
B. Társadalmi élet: Kapcsolatfelvétel: üdvözlés, kérés, elköszönés. Étkezés. Élelmiszerek. Terítés, étkezés kellékei. Családi ünnepek: születésnap. Mártonnap, Mikulás.		
C. Iskola, képzés, hivatás: Iskola: helyiségek, személyzet. A tanulás kellékei. Tevékenységek az iskolában. Egyszerű játékok, énekek.		
D. Gazdaság, technika, környezet: Saját lakóhely, lakás.		

Berendezési tárgyak, bútorok. Vásárlás: élelmiszerek. Közlekedés: járművek. Természet és környezet, évszakok, idő. Állatok. <i>E. Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.	
Fogalmak	Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, viselkedés, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, természet, szabály. Tempó, hangerő, ritmus, hangsúly, arcjáték, köszönés, megszólítás, kérés, köszönetnyilvánítás.
Javasolt tevékenységek	Igaz-hamis állítások megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 21
Tanulási eredmények	A nyelvtani ismeretek utánzason alapuló alkalmazása a mai német nyelv normáinak megfelelően. A német irodalmi nyelv követelményeinek megfelelő kiejtés és hangsúlyozás elsajátítása. A helyesírás és központosítás szabályainak alkalmazása a kommunikáció sikerességének szempontjából	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A nyelvtani kompetencia kialakítása nyelvi cselekvésen és szövegfeldolgozáson keresztül implicit módszerekkel. A nyelvi kultúra fejlesztése az ismert szó szerkezetek és mondatmodellek adekvát használatával. Egyszerű morfológiai és szintaktikai struktúrák jelentését megérteni. Gyakran használt morfológiai és szintaktikai struktúrákat képezni és alkalmazni. A tanult köznyelvi szókészletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát kevés hibával kiejteni és hangsúlyozni. Ismert szavakat és rövid, illetve gyakran használt szófordulatokat helyesen leírni. A mondatvégi írásjelek jelentését felismerni. Szó- és mondattan Az írás jelrendszere. Írott kis- és nagybetűk, betűkapcsolás, szó, szó szerkezet, mondat, szöveg. Hang, betű, szótag, szó, szóelem. Szófajok: Ige (főigék, jelenidő,) Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok;)		

Melléknév (állítmányi szerepben, Számnev, névelő (határozott, határozatlan) Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) Határozószó (helyhatározó, időhatározó) Mondatfajták: Kijelentő Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő) Helyesírás, központosítás: Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek.	
Fogalmak	Szó, szófaj, mondat, ragozás, szó-és mondat hangsúly, hangjejtés, hangszín, kis és nagy kezdőbetű, pont, kérdőjel.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg.

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 40
Tanulási eredmények	Irodalmi szövegek olvasása, megértésük megalapozása, az olvasási igény felkeltése. A magyarországi német és német irodalomból vett népköltészeti alkotások olvasása, mondókák, rímes versek megtanulása. Rövid terjedelmű epikai művek és modern mesék olvasása, egyszerű összefüggések felismerése. Rövid mesék, történetek dramatizálása, bábos megjelenítése.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel olvasni, tartalmukat összefoglalni. Mondókákat, rigmusokat, rímes verseket megtanulni. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni. Ismeretterjesztő szövegek: Család, mindennapi élet, élethelyzetek, viselkedés, emberi kapcsolatok, ünnepek, egészség, életmód, természet- és környezetvédelem, iskola, kulturális élet, média.		
Mondókák, Gyermekversek: Gina Ruck-Pauquet: <i>Das Haus</i> ; Friedl Hofbauer: <i>Was alles in der Schultasche ist</i> ; <i>További szerzők:</i> James Krüss, Georg Bydlinski, Josef Guggenmos, Robert Reineck, Christine Nöstlinger, Ursula Wölfel, Eleonore Zuzak, Helga Höfle, Detlev Kersten, Ilse Kleberger, Jochen Krüger, Peter Hacks, Wolfgang Menzel, Manfred Mai, Hans Manz, Franz Wittkamp.		
Mesék Szabadon választott Grimm ill. német kortárs mesék.		
Báb- és drámajátékok szövegei Szabadon választott szövegek az ünnepnapokhoz, közismereti témákhoz kapcsolódóan.		
Gyermekkönyvek		

Eric Carle: <i>Die kleine Raupe Nimmersatt</i>	
Fogalmak	Vers, rím, ritmus, mese, jelenet, szereplő.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szövegben képekkel szavak helyettesítése. Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.

3–4. évfolyam

A beszédkésztség, a szóbeli szövegek megértésének, értelmezésének és alkotásának fejlesztése a nemzetiségi tanító folyamatos feladata. Ezért különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása szövegalkotó feladatokkal, a narráció ösztönzése, gyakoroltatása.

Az olvasástechnika eszközzé fejlesztése feltételt teremt az írott szövegek önálló megértéséhez. A szövegek értelmezésével és feldolgozásával felkészít az alapvető szövegműveletek önálló alkalmazására. Az olvasmányok sokoldalú feldolgozása lehetőséget teremt egyszerű irodalmi formákkal kapcsolatos tapasztalatok szerzésére, a német nyelv és a német nyelvterületek kulturális hagyományainak megismerésére, az olvasás megszerettetésére.

A szövegek hozzájárulnak a gazdag szókincs kialakításához, az önkifejezés igényének kielégítéséhez és képességének fejlődéséhez.

Az önálló tanulás képességének kialakítása az olvasás–szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív fejlesztését szolgálja. Fontos a tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek megismerése.

A 3–4. évfolyamon az írás–helyesírás tanításának célja az életkornak megfelelő írástechnika kialakítása, az olvashatóság, a rendezettség és a helyesség igényével.

A tapasztalati megalapozottságú, elemi szintű grammatikai ismeretek megszerzésével elkezdődik a tudatos nyelvszemlélet kialakulásának folyamata. Fejlődésnek indul az igényes, változatos és kifejező nyelvhasználatra való törekvés különféle kommunikációs helyzetekben.

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 32
Tanulási eredmények	A beszédpartnerekhez alkalmazkodó, a beszédhelyzeteknek megfelelő nyelvi magatartás. Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése. Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója, korrigálása. Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A szöveg, illetve az azt kísérő szemléltető anyagok kombinációjának értelmezése alapján a szöveg lényegi információit megnevezni.		

A szöveg lényegi információit röviden összefoglalni. Olvasmányok tartalmát összefoglalni. Képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni. A szöveget logikai egységekre bontani, illetve a részekből szöveget alkotni. A szöveg és a kísérő szemléltető anyagok tartalmi kapcsolatát felismerni. Irányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven megérteni.	
Fogalmak	Szöveg, információ, cselekmény, logika, lényeg.
Javaolt tevékenységek	Szöveget képpel összekötni. Szöveget illusztrálni, illusztrációt szövegesíteni. Szövegfeldolgozás tanári kérdések alapján. Párbeszédes formában a szöveg tartalmát visszaadni, véleményt mondani. Szerepjátékot alakítani. Lírai, elbeszélő szövegeket előadni.

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Javaolt óraszám: 65
Tanulási eredmények	A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció, írástechnika, esztétikus íráskép, lényegkiemelés, vázlatkészítés. Problémaérzékeny helyesírás. Saját vélemény korosztálynak megfelelő önálló kifejtése. Kreatív írás. A témának megfelelő interakció. Tartalmak közvetítése a kommunikációs partnernek és a célnak megfelelően. A német helyesírás szabályainak alkalmazása. Értelmező versmondás.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Tárgyakat, eseményeket egyszerű nyelvi eszközökkel leírni Megadott szerkezeteket és nyelvi kifejezőeszközöket használni. Adott témát kérdések alapján egyszerű nyelvi eszközökkel összefoglalni. Egyszerű szöveget kiegészíteni A szövegből nyert adatokat, információkat megadott forma szerint írásban és szóban összefoglalni. véleményt formálni. Párbeszédes kommunikációs helyzetekben saját véleményt mondani.		
Fogalmak	Vélemény, szöveg, tartalom, képvers, tollbamondás.	
Javaolt tevékenységek	A szöveg tartalmát röviden összefoglalni. Véleményt formálni.	

	Történetet alkotni szóban és írásban. Egyszerű szöveget kiegészíteni. Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Szerepjáték bábbal, kosztümben. Képverset írni. Tollbamondás különböző fajtái.
--	--

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 15
Tanulási eredmények	A tanulás szerepe és módjai. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Különböző típusú szövegek feldolgozása. Ritmus-, mozgás-és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák. Ismerkedés különböző információhordozókkal.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Szótárfüzetet vezetni és használni. A szókincset önállóan, a tanult technikákkal (szó- vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Nyomtatott médiát (pl. gyermekszótár/képes szótár használni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni. Szövegben az alapinformációkat megtalálni, és megadott szempont alapján rendszerezni. Írott szövegben bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint kijelölni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. A tananyagok, taneszközök és szokásos tanulásegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni. A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és -felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.		
Fogalmak	Szótár, információ, szókártya, rendszerezés.	
Javasolt tevékenységek	Új lexikai anyaghoz szókártyákat készíteni. Képes szótár készítése új szóanyaghoz. Új szókincs feldolgozása képes szótár segítségével. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.	

Témakör	Anyanyelvi kultúra	 Javasolt óraszám:123
Tanulási eredmények	A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán: az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókincs elsajátítása és feldolgozása. Az ismeretek elsajátítása cselekvés- és jelentésközpontú. Az ismeretek nem elszigetelten jelennek meg, hanem a tanulók számára érthető társadalmi összefüggésekben.	

	Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben. A szókincs aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.
Fejlesztési feladatok/Ismeretek	
Szókincs és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján. Páros és csoportos beszélgetés, a felnőttek és kortársak udvarias megszólítása. A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. különböző szociális és munkaformákban dolgozni, a tananyagok. megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni. A. <i>Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok: Bemutatkozás, ismerkedés. Család, családtagok. Napirend. Test és testápolás, higiénia. Ruházat, öltözködés. B. <i>Társadalmi élet:</i> Családi ünnepek: születésnap, Karácsony, Húsvét. Kellékek. Tevékenységek. Étkezés. Élelmiszerek. Ételek hozzávalói, elkészítése. Ízek. Viselkedés étkezés közben. C. <i>Iskola, képzés, hivatás:</i> Iskola: helyiségek, személyzet. Osztályterem: berendezési tárgyak. Tantárgyak: órarend. D. <i>Gazdaság, technika, környezet:</i> Saját lakóhely, lakás. Vásárlás. Járművek, közlekedés. Természet és környezet, évszakok. Állatok. E. <i>Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.	
Fogalmak	Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, viselkedés, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, szabály, felelősség.
Javasolt tevékenységek	Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni.

	Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.
--	--

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 21
Tanulási eredmények	A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A nyelvi tudatosság fokozása. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
Gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket megfelelően használni. A felkiáltó, a felszólító és az óhajtó mondatokban a beszélő szándékának felismerése és megnevezése szövegben. Rokon értelmű szavak használata. A szófajok megnevezésének megtanulása és felismerése szövegkörnyezetben. Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők (jelen és múlt idő) helyes használata beszédben és írásban. A német nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával és hangletéssel kiejteni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókat megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni. Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből és akaratlagos írással. Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor. Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása. <i>Szófajok:</i> - Ige (főigék, időbeli segédigék, módbeli segédigék; jelenidő, befejezett múlt) - Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok; esetek: alany, tárgy, részes) - Melléknév (állítmányi és ragozatlanul határozói szerepben, fokozás) - Számnév, névelő (határozott, határozatlan) - Elöljárószó (helyviszonyt kifejezők) - Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) - Kötőszó (egyeses szórenddel állók) - Határozószó (helyhatározó, időhatározó) - Módosító szó (tagadószó, indulatszó) <i>Mondatfajták:</i> - Kijelentő - Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő) - Felszólító Egyszerű és összetett.		
Fogalmak	Múlt idő, melléknévfokozás, lokális elöljárószó, kiejtés, hangsúly, írásjelek, elválasztás, szótag.	
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső.	

	Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg. Tollbamondás különböző fajtái. Igaz - hamis állítások. Mondattranszformációk. Multiple Choice. Memóriajáték. Dominó.
--	---

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 40
Tanulási eredmények	A szövegértelmezésben való jártasság kialakítása. Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A magyarországi német és a német irodalomból vett népköltészeti alkotásokat olvasni. Néhány mondókát, verset kívülről elmondani. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel olvasni, tartalmukat összefoglalni. Modern műfajokat: meséket, képregényeket elolvasni; tartalmukat összefoglalni. Az irodalmi szövegek lényegét megérteni, tartalmukat röviden pl. bábjátékkal összefoglalni. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni. Az élményekről és olvasmányok hatásáról közösségben röviden beszélni.		
Fogalmak	Műfaj, színdarab, meseelem, szerkezet, értékrend.	
Javasolt tevékenységek	Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.	